

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețuri Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.
 „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an . 2 „ 50 „
 „ România și străinătate pe an . 14 franci
 „ „ „ pe $\frac{1}{2}$ an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cuvinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; ează banii de prenumerațiune și inserțiunii la
ADMINISTRAȚIA
 Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș.

Istoria bisericii gr. or. române din Transilvania și Ungaria dela „unire“ până la anul 1810.

(Urmare).

Atât actul de unire dela 7 Oct. 1698 cât și diploma împăratului din 16 Febr. 1699 au produs mare ferebă în poporul român, care nu voia să știe nimic de încheierea unirei, căci aceasta s'a primit numai de mitropolit și cei 34 protopopi subscriși în actul de unire — în numele, dar nici decum cu osimțământul poporului¹⁾, carele — precum vom vedea mai la vale — nu voia să părăsească sub nici o condițiune legea strămoșască; pe de altă parte nu putu să placă această stare de lucruri nici reformatilor, cari căutau să-i abată pe Români dela unirea cu biserica Romei și să-i uniască cu a lor²⁾.

Totodată se instituiră comisiuni, cari la fața locului să cerceteze și să-i întrebe pe Români, dacă vor să se uniască cu biserica Romei sau cu alta din religiunile recepte, ori că vor să rămână pe lângă legea strămoșască. La întrebările aceste răspunseră Românii în toate locurile: că voesc să rămână în religiuina veche, numai puținii se dechierară, că vor urma ceea ce le va demânda vlădica³⁾.

La raportul reformatilor către guvernul imperial, că mulți Români ar voi să se uniască cu alte

¹⁾ Eată cum caracterizează D-I Xenopol procedura acestor protopopi în „Istoria Românilor din Dacia Traiana“ tom. V pag. 686. „Preoții români vindeau ce nu le aparține, credința poporului, pentru foloase matreiale recunoscute lor.“

²⁾ Luarian Doc. ist. pag. 155.

³⁾ Brevis Valachorum Transilvaniam incolentium Historia de Petru Bod de Felső-Csernát, manuscris aflat în biblioteca univers. din Cluj și litoprafat în anul 1890 pag. 214: „Responsum tulerunt fere ubique se in antiqua sua Religione permansuros, pauci inventi sunt, qui sententiam suam suspenderunt a Vladicae sui Resolutione, an hanc cum ecclesia Romana Unionem ipsis jubeat sequendam.“

confesiuni, ear alții doresc să rămână în legea lor strămoșască, rescrise împăratul la 6 August 1699, că Români au voie a se uni cu ori care confesiune sau a rămânea în legea lor și a se bucura de privilegiile respective conform diplomei din 14 April 1698¹⁾.

Tot în interesul catolicilor apărură o diplomă imperială în anul 1700, în care provocându-se împăratul la diplomele din 14 April 1698 și 6 August 1699 declară, că nu are de scop să silească pe Români la primirea unirei, ci îi lasă în libera voie a se uni cu ori care confesiune zicând: „sau a rămânea în starea de acum . . . rămânând pe lângă privilegiile, cari le au acum Românii²⁾.“

Într'aceea nu încetaseră nici relațiunile între Atanasie și mitropolitul din Bucuresci, căci la anul 1700 capătă Atanasie dela principele țării muntenesci mai multe odoare arhieresci și moșia Merișenilor din ținutul Argeșului ca ajutor pentru mitropolia Ardealului³⁾.

Temându-se acum jesuiții, ca nu cumva să se abată Atanasie dela pașul făcut, mai ales în urma ajutoriului căpătat dela principele țării muntenesci și astfel să se nimicească toată activitate lor de atâția ani, grăbiră să-i dea unirei ultimul act, adecă necesitară pe Atanasie să călătorească la Viena, unde, sub pretext că hirotonirea sa întru episcop de către mitropolitul din Bucuresci nu ar fi valabilă, fu hirotonit de a doaua oară întru episcop în primăvara anului 1701⁴⁾; tot odată apărură și diploma împăratului în 19 Martie 1701 prin care fu denu-

¹⁾ Popea op. cit. pag. 104. Luarian Doc. ist. 155—156.

²⁾ Șincai „Cronica Românilor“ tom. III pag. 192.

³⁾ Șaguna op. cit. tom. II. p. 162; Luarian Doc. ist. pag. 163; Popea op. cit. p. 110.

⁴⁾ Hurmuzachi op. cit. tom. II pag. 56.

mit Atanasie de episcop al Românilor, înzestrat cu titlu de consilier și decorat cu lanț de aur, cruce și portretul împăratului¹⁾.

Nu mult după aceea s'a ținut instalarea episcopului Atanasie prin comitele Stefan Apor.

* * *

După ce am spus momentele principale prin cari a trecut unirea Românilor cu biserica Romei, remene să ne dăm samă și despre numărul celor trecuți la unire.

În privința aceasta se deosebesc tare istoricii.

La Petru Maior „Ist. bis.“ pag. 88 cetim: „Și asa toți Români din Ardeal se uniră cu biserica Romei în credință“. Dintre jesuiți pune Timon numărul celor trecuți la unire la 200,000 ear Fasching la 80.000²⁾.

După aceștia scriu apoi și istoricii români. Laurian în „Doc. ist.“ pag. 168: „Istoricii spun, că până la 200.000 familii române se uniră într' aceea zi³⁾“.

Toate aceste trebuie să le ținem de nisce scornituri tendențioase, fabricate în tabera iesuiților, numai fiindcă corespund mai bine scopurilor lor.

Să examinăm însă mai deaproape cestiunea

1. Faptele întemplate ne arată, că poporul nu a luat de fel parte la actul de unire, căci după manifestul din 7 Oct. 1698 se născură certe în popor, care protestează contra unirei și împăratul fu silit să dea diploma din 6 Aug. 1699. Poporul răspunde în fața comisarilor, că nu voesc să părăsască legea strămoșască⁴⁾.

2. Deși au fost mulți preoți de față la instalarea episcopului Atanasie, nu se poate zice, că aceștia toți ar fi primit unirea, căci ei veniseră numai de frica pedepsei de 60 fl., cu care erau amenințați, dacă vor absentă⁵⁾. Partea cea mai mare nu înțelegea, ce se petrecea acolo, unii vărsau lacrimi văzând cum li se răpesc credința strămoșască⁶⁾, alții credeau, că ei fără de șcirea lor toți s'au boerit⁷⁾.

3. Chiar Români din Alba-Iulia pretind dela episcop, că în biserica cea mai mică să li servească un preot neunit, dar episcopul cu teologul seu nu voia să li implinească cererea, ci opria a li se boteza pruncii și a li se înmormânta morții⁸⁾.

¹⁾ Vezi diploma la Laurian Doc. ist. pag. 175—176.

²⁾ Crișian op. cit. p. 52.

³⁾ Ar fi fost bine dacă ni-ar fi citat Laurian astfel de istorici.

⁴⁾ Petru Bod, op. cit. pag. 214.

⁵⁾ Betlen Miklós la Șincai op. cit. pag. 199—200.

⁶⁾ Petru Bod, op. cit. pag. 200.

⁷⁾ Șincai op. cit. III. pag. 184. (Șincai a fost unit).

⁸⁾ Petru Bod, op. cit. pag. 201.

4. În 27 Iunie 1701 înaintează mai mulți preoți în numele Românilor din Brașov, districtul Făgărașului, districtul Bârsei un protest la împăratul, în care declară, că ei nu vor primi unirea făcută de episcopul Atanasie, ci vor rămânea în legea lor strămoșască, ear pe acei preoți, cari se dechiară a primi punctele propuse de Atanasie, nu-i vor recunoasce de preoții lor, nici nu vor asculta învățăturile lor¹⁾.

5. Români din districtul Hațegului și a Hunedoarei protestează energic contra unirei, ceea ce se vede din împrejurarea, că Atanasie abia reintors dela Viena e silit să scrie către preoții din districtul Hunedoarei la 18 Iulie 1701 admoniându-i să primească unirea cu biserica Romei în cele 4 puncte, ear ce se ține de celelalte să trăească ca până acum „după obiceiul pravilei grecesci și românesci, așa să trăească și de aici înainte biserica Hunedoarei și cu toate bisericile din varmeghia Hunedoarei și cu toți preoții și mirenii, așa să tocmească cu toate tocmele bisericii, neadaugând și nescăzând²⁾“. Această scrisoare e scrisă de episcopul și încă 3 iesuiți.

6. Că toate afirmațiunile mai sus indicate sânt numai nisce scornituri ne dovedește și un decret al lui Leopold I. dela 13 Februarie 1702, de care nu ar fi fost de trebuință, dacă s'ar fi unit un număr atât de considerabil. În acest decret se zice: „Fiindcă națiunea Românilor, Grecilor și Rusniacilor, care până acum a fost intinată cu schismă a început prin însuflarea lui Dzeu a se întoarce la unire etc.“³⁾ Dacă Români ortodoxi nu ar fi fost în număr considerabil oare ce lipsă ar fi avut sinodul din Cluj ținut la 15 Noemvrie 1728 sub presidenția paterului iesuiților din Cluj, să iee dispoziții atât de aspre față cu cei ortodoxi?⁴⁾

Pentru ce să gândește îndată la cei ortodoxi comisiunea instituită de împărăteasa Maria Terezia pentru regularea afacerilor clerului unit, dacă ortoxii au fost în număr mic? Ei lucrează, ca nu cumva și cei neuniți să se bucure de acele privilegii (ne simul etiam schismaticis suffragari videatur⁵⁾).

8. Cea mai bună dovadă, că numai puțini Români s'au unit sub Leopold I., ni-o dă concriptiunea făcută de guvernul provincial din Transilvania în anul 1762.⁶⁾ Din aceasta conscriptiune vedem, că în

¹⁾ Vezi protestul întreg la Popea op. cit. pag. 118.

²⁾ Laurian Doc. ist. pag. 177—178.

³⁾ Șaguna op. cit. tom. II. pag. 174

⁴⁾ Vezi actele sinodului la Petru Maior, Ist. bis. pag. 93—97

⁵⁾ Hurmuzachi op. cit. tom. II. pag. 115

⁶⁾ Dr. I. Puscariu documente pentru limbă și istorie I. Sibiu 1889. pag. 244—245.

anul 1762 se aflau în Transilvania 25,223 familii unite cu 2250 preoți uniți și 128,653 familii ortodoxe cu 1362 preoți ortodoksi; biserici se aflau pe teritoriul Transilvaniei unite 521, ear neunite 1366.

Din conscripțiunea aceasta vedem, că preoțimea unită era în număr mai mare decât aceea ortodoxă; *ce se ține însă de popor, apoi era numărul celor ortodoksi de 5 ori mai mare decât a celor uniți.* Ni s'ar putea obiecta, că cei uniți trecuseră earăși la ortodoxie, dar astfel de afirmațiuni nu află crezământ la cei ce cunosc istoria Transilvaniei, căci în decursul timpului dela 1700—1848 s'a lucrat foarte mult din partea guvernului pentru întărirea și propagarea unirei; legile erau atât de stricte în privința unirei, încât nu era cu putință a mai trece dela unire la ortodoxie, astfel era examenul de 6 săptămâni și multe alte dispozițiuni, despre cari vom vorbi mai la vale.

9. Cât de reu a stat lucrul cu unirea pe la început ne arată și faptul, că în toamna anului 1711 pretind mai mulți preoți și protopopi ținerea unui sinod. La acest sinod subsriu cei adunați respingerea unirei și au silit și pe Atanasie să o subscrie. Ahea după disolvarea sinodului protestează Atanasie contra concluserilor în 8 Noem. 1711.¹⁾

Petru Ionescu.

(Va urma.)

Schițe din Istoria literaturii române.

Text făcut de prof. E. Hodoș pentru tinerimea Institutului pedagogic și teologic din Caransebeș.

(Continuare)

Date biografice. Dumitru Bolintineanu s'a născut în 1826 în satul din apropierea Bucureștilor *Bolintinul de vale*, după numele căruia ș-a schimbat numele ce-l avuse, Cosmad. Tatăl său a fost de origine macedoromân. Tinerul Bolintineanu ș-a făcut studiile la Sântu Sava, le-a urmat în 1846 la Paris, fiind trimis ca băeat sărac cu ajutoarele date de o societate literară fondată de frații Golești, Filipescu, C. A. Rosetti ș. a. Din Paris revenind în 1848, a redactat în București ziarul „Poporul Suveran”; eară după revoluție, ca și alții mulți, ie trimis în exil. S'a dus în Transilvania, apoi în Turcia, după aceea la Paris, și preste doi ani earăș la Constantinopol. De acolo a întreprins alte călătorii: în Azia mică, Siria, Palestina, Egipt și la Românii din Macedonia, descriindu-și toate călătoriile.

¹⁾ Barițiu: Parti al. Tom. I., pag. 227.

Numai la 1857 i s'a permis însfârșit întoarcerea în țară. Sub domnia lui Cuza Vodă a fost ministru al Afacerilor externe, după aceea ministru de Culte și Instrucție publică. Incurând, la 1866, s'a retras mahnit, văzând că nu-ș poate realiza ideile pentru îmbunătățirea sortii poporului, din cauza corupțiunii ce a întâlnit la unii bărbați, pe cari i-a socotit că-i sânt amici adevărați. Ajuns la sărăcie, bolnav, l-a susținut familia Alesandru Zane, amicul său, în casa căruia a stat mai mulți ani; până când rudeniile sale l-au dus în spitalul Panteleimon. Acolo a murit nebun la 1872 și l-au înmormântat în Bolintin, aproape cu totul uitat. Numai târziu după moartea sa, i s'a pus în comuna sa natală un monument din inițiativa lui Gheorghe Chițu, fost ministru.

Vasile Alecsandri

Vasile Alecsandri este poetul, care a dat atențiunea cuvenită *poeziei populare*. Iel, mai întâi la noi, a înțeles deplin însemnătatea iei pentru dezvoltarea, poeziei culte; a înțeles, că nu vom avea literatură națională, studiând modul de scriere francez, italian sau chiar latin, și imitându-l; ci, mai nainte de toate, studiând graiul poporan în cântecele, bazmele, zicătorile sale: aici trebuie căutat materialul, de unde să se formeze limba literară.

Iubirea nesfârșită pentru produsele minții poporului o dovedește Alecsandri și în prefața baladelor tipărite la 1852; o dovedește, afară de aceasta scriitorul italian Ubicini, când scrie:

„Vorba română nu dispăruse dela țară, nici chiar în vremea Fanarioților. Pecând boerii și literații trăeau sub influența ideilor și literaturii grecești, poporul, nenvățat, continua a vorbi limba latină *rustică* a soldaților lui Traian. Deabea câteva cuvinte slavoane se strecuraseră pe furis. În această limbă Românul cântă suferințele și faptele de vitejie ale strămoșilor săi. Țiganii, rapsozii României, umblau dintr'un loc într'altul, recitând sau cântând aceste poeme, ai căror autori au rămas necunoscuți, pe care nici o mână nu le-a cules, și care s'au transmis din gură în gură, dela o generație la alta, în decursul secolelor... Alecsandri iera prea mare poet pentru a nu resimți frumuseța acestei poezii primitive, ale cărei accente îl legănaseră, încă din copilărie; iel își iubea prea mult țara pentru a nu dori, ca aceste cântece, care readuceau aminte gloria și suferințele trecute, să fie adunate, înainte ca timpul să le fi împrăștiat sau desfigurat. În curs de mai mulți ani Alecsandri se ocupă cu aceasta cercetare. Pecând Nicolae Bălcescu visita mănăstirile Carpaților căutând sub ruinele lor urmele mărimii strămoșilor, Alecsandri străbătea pe jos munții și câmpiile României, culegând, pe ici pe colea, tradițiunile și legendele... De câteori iel mi-a povestit episoadele poeticele sale excursiuni, repausurile sale în mijlocul

ruinelor ce adăpostiseră altădată vreun tâlhar vestit, conversațiunile sale cu bătrânii de prin sate, cântecele culese de pe buzele fetelor, mămăliga gustată în coliba țaranului!... Iel revenise din aceste plimbări prin câmpiile române cu o dragoste mai mare pentru patria sa atât de frumoasă, de poetică și cu un respect mai adânc pentru acest popor, atât de apăsător și atât de bun." (Cit. de G. Bengescu, Conv. Lit. Februar 1888).

Insemnătatea activității literare a lui Alecsandri stă în împrejurarea, că iel a dat o direcțiune poporală în dezvoltarea literaturii române.

Ca poet, Alecsandri, deși ieste cel dintâi, care se interesează de literatura poporană pentru frumusețile ei, a știut totuș să mănuească o limbă literară ușoară și nesilită. Având apoi parte, într'o viață lungă, de multe mulțumiri și fericiri, și versurile sale sunt vesele în partea lor cea mai mare.

Productele sale literare se rezumă în următoarele puncte:

1. A cules *Poeziile populare*, publicate la 1852 în Paris, și 1866 în București;

2. A scris *Poezii lirice și epice*, publicate sub titlul *Doine și Lăcrimioare, Mărgăritărele, Pasteluri și Legende, Ostașii noștri*;

3. A scris pentru *Teatru*: Căntonețe comice, scenețe și operete, *Vodeviluri, Comedii și Drame*;

4. Și înfășșit a făcut câteva scrieri mai mici în *proză*.

1. Poeziile populare dela 66 (1 vol. de 416 p.) cuprind balade, doine și hore. În aceste trei soiuri de poezie, țaranul își cântă vitejii săi, dorul și veselia. Între balade se deosebesc: *Mănăstirea Argeșului*, cu meșterul Manole, care nu poate să ridice zidurile mănăstirești, până ce nu-ș zidește soția într'insele; *Movila lui Burcel*, o întâmplare din viața lui Ștefan cel mare; dar mai înainte de toate se deosebește *Miorița*. Despre balada *Miorița* găsim la Alecsandri următoarele notițe:

„Această baladă, al cărei subiect ie foarte simplu, începe din două versuri ce sunt totodată și o minunată icoană poetică și o dovadă de dreapta prețuire ce poporul știe face de frumusețile țării sale:

Pe-un picior de plai,
Pe-o gură de rai.

Românul își iubește pământul, unde s'a născut, ca un rai, din care nici tiraniile cele mai crude nu sunt în stare a-l gonî. Câte năvăliri de barbari au trecut peste biata țară!... poporul a rămas neclintit pe locul său, păstrându-ș naționalitatea în mijlocul aprigilor nevoi, și zicând spre mângăere: apa trece, pietrele rămân!

Pe-un picior de plai
Pe o gură de rai,

Eată vin în cale,
Se cobor la vale
5 Trei turme de miei
Cu trei ciobănei.

Strofa aceasta ne arată un tablou viu de pribegirile turmelor, ce se cobor în fiecare an din vârful Carpaților și trec prin Moldova de se duc să ierneze peste Dunăre. Sute și mii de oi, mănate de mocani îmbrăcați cu sarice albe ies din gurile munților îndată ce frigul toamnei sosește prevestind carna și merg să găsească pășuni în câmpiile țării turcești sub poalele Balcanilor. Unele vin dela Vrancea, altele de pe coastele Ceahlăului, altele de prin văile Bistriței și a Moldovei, ear cele mai multe de peste Carpați, din Transilvania. Deosebitele turme se adună la un loc și formează caravane numeroase, ce se coboară încet spre Dunăre, unind sberatul lor jalnic cu lătratul cânilor de pază, cu sunetul telincelor aninate de gâtul măgarilor, și șueratul pătrunzător al mocanilor călăuzi...

Unu i Moldovan,
Unu-i Ungurean,
Și unui Vrancean.

Adică, unu-i de pe valea Moldovei, unu-i dela Vrancea, și unu-i din Ardeal... Poporul nostru din Moldova confundă foarte ades numele de Ardelean cu cel de Ungurean, căci iel n'a ajuns a cunoaște cât ie de întins pământul locuit de Români...

Oiță bărsană,
De iești năzdrăvană,
Și d'a fi să mor
În câmp de mohor,

Poporul român are mare plecare a crede în fatalitate, în soartă. Iel își împarte viața în zile bune și rele, și prin urmare nenorocirile îl găsesc totdeauna pregătit la lovirile lor. Așa nici o întâmplare cât de aprigă nu-l poate dărâma, căci iel se mângăie și se întărește cu ideea că: așa i-a fost zodia! așa i-a fost merit să fie!

Să le spui curat,
Că m'am însurat
C'o mândră crăeasă,
A lumii mireasă.

Nu poate fi vreo zicere mai poetică și totodată mai potrivită pentru descrierea morții! moartea este o mândră crăeasă, care domnește peste omenirea întreagă, și totodată ea ieste mireasa lumii! Tot omul ie logodit cu moartea din minutul ce intră în viață.

Că la nunta mea
A căzut o stea.

Stelele au mare înrăurire asupra închipuirii poporului român. Iel crede, că fiecare om are câte o stea, care, din minutul ce iel se naște și până ce moare, ieste tainic legată cu soarta lui. Steaua românului se întunecă, când îl amenință vreo nenorocire, și cade din cer, când iel se apropie de gura morții.

Soarele și lună
Mi-au ținut cununa.
Brazi și pâltonași
I-am avut nuntași;

5 Preoți, munții mari,
Paseri, lăutari,
Păserele mii,
Și stele, făclii!

Poetul necunoscut al acestei balade preface cu puterea închipuirii lui tot universul într'un templu luminat de făcliile cerești, și aduce toate constelațiile și toate podoabele pământului față la cununia omului cu moartea!... cât ie de adâncă, cât ie de bogată comoara poeziei Românilor! Și... câtă dragoste ieste cuprinsă în descrierea desmierdătoare ce face muma de copilul iei, când zice:

Cine-a cunoscut,
Cine mi-a văzut
Mândru ciobănel,
Tras printr'un inel,
5 Fețișoara lui,
Spuma laptelui!
Mustăcioara lui,
Spicul grâului!
Perișorul lui,
10 Pana corbului!
Ochișorii lui
Mura câmpului!

Asemenea nu mai puțin ieste de însemnat cu câtă îngrijire dulce și fiească ciobănelul se roagă Mioriței, ca să spue mamei lui, că iel nu s'a însurat cu o mândră crăeasă, a lumii mireasă, ci cu o fată de crai, pe-o gură de rai! nici să-i spue, că la nunta lui a căzut o stea...; căci inima unei mame nu se înșală niciodată. Biata mamă ar înțelege, că fiul iei a murit... Eată toată balada Mioriței, pe cât am putut-o descoperi. Io nu erez să fie întreagă; dar cât ieste măcar, ea plătește în ochii mei un poem neprețuit, și de care, noi Români, ne putem fâli cu toată dreptatea."

(Va urma.)

Zidirea bisericeii greco-or. române din Doloave și calamitățile întâmplăte în decursul ei.

După împărțirea banilor făptuitorii lăsând în fața locului toate uneltele împrăsciate și ascunse, care în cătrău, toți făptuitorii s'au îndepărtat dela acest loc.

Aceasta recunoaștere proprie a lor însă, făptuitorii și acușaii anumiți mai sus, cu ocașunea pertractării finale dela 12 Octomvrie 1891 au revocat-o cu totul afirmând, cumcă dănsii au fost constrânși prin gendarmarie spre a recunoașce înșiși ei faptul, deoarece gendarmaria i-a bătut și terorizat.

Deși conform adevăririi protocoalelor alătrurate sub Nr. zinaurului 65—92 și 210, dintre cei 30 de indivizi acușai și suspiționați predați de cătră gendarmarie judeului investigatoriu, la mânele acușaiilor Jiva Lupulev și Mihai Miceang, s'a observat unele vătămături produse de catușele cu cari au fost legați, eară în palma dela mâna dreaptă a acușatului Arsa Gruin precum și alte vătămături mai mici observate în spatele acușatului Iovan Căpățână, afirmative și acestea cauate prin gendarmaria, totuși toate acestea vătămături nu se pot lua în considerațiune, fiindcă vătămăturile observate la Jiva Lupulev și Mihai Miciang provin din cătușele, acăror aplecare verosimile că a reclamat-o însuși considerațiunile de precauțiune, ear vătămăturile mai mici observate în palmă dela mâna dreaptă

a lui Arsa Gruin și în spatele lui Iovan Căpățână nau venit din tortura gendarmilor, cum se afirmă deoarece în întreg decursul investigațiunei nu s'a ivit nici o probă de asuprire în aceea direcțiunei adecă, cumcă vătămăturile observate ar fi productul și eflusul torturilor gendarmariei și așa nici pe departe nu este comprobă, că aceste vătămături ar fi consecințele torturilor aplicate spre a stoarce cu forța dela făptuitori recunoștințele lor proprie; dar abstrăgând dela aceasta, vătămăturile acestea a putut să se ivească fără indocală numai înainte de ce acușaii și-au dat fasiunea lor de recunoașcere proprie înainte judecatoriului investigator, prin urmare acestea lesiuni nu au avut influință asupra recunoașcerii proprie a acușaiilor și deci revocarea recunoașcerii proprie este de a se socoti ca nebasată, și cu atăta mai vârtos, cu cât fasiunea de recunoștință proprie a acușaiilor corespunde și coincide întru toate cu înprejurările și faptele comprobate în decursul investigațiunei; dacă se ia, mai departe, în socotință că pe basa ur-măririi s'a ivit motive de suspiciunare în contra a 21 de indivizi și cumcă dintre acești 21 de indivizi furtul comis în localul încuiat și spre paguba bisericeii române din Doloave, l-a recunoșcut numai Ioan Simian, Iovan Căpățână, Mihai Miceang, Iovan Chinejan, Arsa Gruin, Ioța Stoianov, Ignăț Cușmanov și Jiva Lupulev, atunci este a se privi ca constatată și adevărit, cumcă recunoașcerea proprie a acestor acușai a fost dată la protocol în deplina lor libertate.

Luând în considerațiune, mai departe, că Iovan Semian, a fost acușat și cu furtul din Cudriță, Iovan Căpățână, și Iovan Chinejan cu omicidiul ce la comis în contra și în detrimentul lui Martin Csiroc, Ioța Stoianov cu furtul în contra lui Ilia Belici, eară Jiva Lupulev asemenea cu furtul comis spre dauna lui Sima Mali Vucov, și că toate acestea fapte criminale ale lor pelângă toată afirmativă forță aplicată în contra lor, dănsii totuși nu leau recunoscut respective recunoașcerile lor de mai înainte le-a revocat ceea ce atăta însemnează, cumcă judele investigator cu deosibire a făcut atenți pe acușai, că înainte lui ca înainte judeului investigator, fără nici o frică — liber au să spună faptul întâmplat, în urma cărei admonițiuni din partea judeului investigator, acușaii numai atăta au și recunoscut cât aieve au și corespuns adevărului, prin urmare dănsii au și avut curagiul de a revoca fasiunile lor de recunoașcere proprie făcute în alte afaceri ale lor, până ce recunoștințele lor proprii referitoare la furtul din Doloave nu numai, că nu leau revocat, ci din contră toate acestea le au repetit în mai multe rânduri; cu considerație mai departe la aceea împrejurare că Iovan Chinejan, Arsa Gruin, Ignăț Cușmanov și Jiva Lupulev, singuri ei au cerut înainte judeului investigator că obiectele procurate de ei pe banii futați să se vinză s'au din mâna liberă, sau în licitațiune și cu prețul de cumpărare, ce va încurge, să se acopere paguba ce au suferit-o comuna bisericească din Doloave.

(Va urma.)

Varietăți.

Convocare. Reuniunea învătătorilor din despărțământul Făget își va ținea a II. adunare anuală Miercuri în 29/17 Martie a. c. la oarele 9. a. m. în școala conf. gr. or. rom. din Făget, la care membrii aceleia sunt invitați.

Obiectele.

1. Deschiderea adunării.
2. Disertațiune de Elisei Stiopu inv. în Bichigi „Desvoltarea atențiunii și susținerea disciplinei în școalele populare“.
3. Prelegere pract. de Ioan Caba, inv. în Curte, Geogr. matematică: Luna, rotațiunea, revoluțiunea și espicarea faselor lunii.
4. Preleg. pract. de George Petroviciu, inv. în Sarduclul-mic. „Familia plantelor cu flori fluturate.“ Mazerea. — Făget la 3/III. 1893. — Traian Unipan, notariu. Sebastian Olariu, protopop ca președ.

Ajutoriu! In 9 spre 10 Martie au ars sălașele, 2 boi, 1 vacă, 2 juninci, 1 cal și mult nutreț economului Agasin Vintilă, Nr. 40, din Crușoveț. Paguba se urcă la 7—800 fl. v. a. Păgubitul, care are o familie de 8 suflete, roagă p. t. credincioși ai bisericii noastre să fi vină într' ajutoriu. Colectele să se trimită la Redacțiunea foii noastre.

Adunarea din Caransebeș a alegătorilor dietali din cercurile administrative: al *Caransebeșului* și al *Te-regovii* s'a ținut Joi în 4 Martie a. c. și a fost foarte cercetată, încât în sala Societății rom. de cântări n'au putut încăpea toți alegătorii veniți din toate comunele.

Adunarea a luat rezoluțiune în contra căsătoriei civile, și în contra întroducerii matriculelor de stat; ea ră cu privire la recepțiunea Jidovilor adunarea s'a dechierat în contră, încât proiectul de lege ar conținea dispusăciuni, care ar vătăma creștinismul preste tot și în special ar vătăma dogmele, canoanele și instițiile bisericii noastre dreptmăritoare greco-orientale.

Posta Redacțiunii

D-lui Dr. El. în B. Am primit în trei rânduri. Mulțămim. Ceva mai târziu.
D-lui N. I. în Br. Nerepublicabil.
D-lui N. Bl. în Vb. : Nici acum nu-i cum ar trebui. Lăsând unele altele, cât mai curând.
D-lui Em. Mic. în C. Privatim.

Concurs.

Cu provocare la literile Ven. Consistoriu diecesan ddo 28 Decemvrie 1892, Nr. 3679 Șc. se escrie prin aceasta concurs, cu termen de treizeci de zile socotit dela prima publicare, pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc la școala confesională gr. or. română din comuna Remetea-Pogăniciei.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani 300 fl., v. a.
2. Pentru scripturistică și conferințe 10 fl.
3. Lemne de foc pentru învățătoriu 20 m. (doauzeci de metri) de volum (5 stânjeni).
4. Cortel liber cu grădină.
5. Doauă jugere de livadă (pământ de frunte).
6. Folosirea grădinei de pomărit ($\frac{1}{2}$ juger).
7. Folosirea unei parcele de izlaz de lângă moară ($\frac{1}{2}$ juger).
8. Dela înmormântări 40 cr.,

Recurenții vor avea a-și instrua petițiunile lor cu toate documentele prescrie și adresate comitetului parochial și apoi ale subșterne Prea On. oficiu protopresbiteral gr. or. rom. din Logoj.

Candidații, cari dovedesc desteritate în musica vocală și instrumentală pentru conducerea unui cor vocal, vor fi preferiți.

Din ședința comitetului par. ținută la 13 Decemvrie 1892.

[20] 1—3.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Nr. 312/1893.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala comunală elementară din Glimboca, cu limba de propunere română și magiară.

Competințele acestui post:

1. 300 fl., salariu și 4 fl., pentru scripturistică.
2. 24 metri lemne de foc.
3. Cortel coresponzătoriu cu grădină de legumi.

Petițiunile provăzute cu timbru, în limba magiară, și adresate Înaltului Ministeriu, să se subscearnă Comitetului administrativ al Comitatului Caraș-Severin până în 15 April 1893.

Denumitul învățătoriu e îndatorat a îndeplini și cantoratul bisericesc gr. or. rom.

Obreja, în 23 Februarie 1893.

1—1 [21]

Oficiul notarial.

Publicațiune

Din partea comunității de avere a fostului regiment conf. romano banatic Nr. 13 se escrie pentru următoarele clădiri resp. lucruri licitațiune minuendă prin oferte închise ș. a.

- a) Pentru zidirea unei case cu grajd, fântână etc. în Bozovicu;
- b) Pentru reconstruirea closetului din aripa dreaptă a casei Nr. 513 în Caransebeș;
- c) Pentru îngrădinarea cu stachete de fer și decorarea curții și grădinei a așa numitei case grăniceresci și diferite repărături la casa grănicerească din Băile Erculane.

Pentru clădirile resp. lucrurile menționate s'au prelininat ș. a.

Pentru cele sub a) 11410 fl. 30 cr.,

Pentru cele sub b) 315 fl. 12 cr.,

Pentru cele sub c) 1031 fl. 62 cr.,

Condițiunile, precum și planurile și preliminările să pot vedea la comitetul comunității de avere în Caransebeș în timpul oarelor oficioase.

Oferenții sunt deobligați a declara în ofertele lor, că cunosc condițiunile, planurile și preliminările și să supun acestora, mai departe sunt deobligați a introduce în oferte prețul oferit atât în cifre cât și în litere.

Ofertele timbrate după prescriesele legi sunt a să face pentru fiecare obiect separat și a se trimite comitetului comunității de avere în Caransebeș până la 3-lea Aprilie 1893 st. n. 11 oare a. m. într'un plic bine sigilat și provăzut cu inscripțiunea „Ofert pentru zidirea unei case cu grajd, fântână etc. în Bosovicu” resp. „Ofert pentru reconstruirea closetului din aripa dreaptă a casei Nr. 513 în Caransebeș” resp. „Ofert pentru îngrădinarea cu stachete de fer și decorarea curții și grădinei a așa numitei case grăniceresci și diferite reparaturi la casa grănicerească din Băile Erculane.

Fiecare ofert trebuie să conțină mai departe în număr sau în hârtii de stat 10% ca vadiu din prețul oferit.

Ofertele, cari încurg mai târziu s'au se abat dela condițiunile de mai sus, în fine ofertele telegrafice nu se vor lua considerare.

Caransebeș, în 6 Martie 1893.

[22] 1—3 **Comitetul comunității de avere.**
(Reproducerea nu se onorează).

Concurs.

Pentru postul învățătoresc la școala populară comunală în **Temes-Szlatina**, se deschide concurs. Limba propunerii este română și ungurească.

Competința postului:

1. 300 fl. salariu.
2. 24 metri lemne de foc.
3. Locuința onestă și grădina.

Recursurile timbrate, scrise în limba ungurească, adresate la înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiunea publică sînt a se subșterne până în 31 Martie 1893 comitetului administrativ al comitatului Căraș-Severin.

Învățătorul denumit are a împlini și funcțiunile cantorului romano-catolic în limba română.

[17] 2—3

BCU Scaunul școlar.

Concurs

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala elementară comunală în comuna **Putna** — Căraș-Severin — cu limba de propunere romană și magiară, prin asta se deschide concurs, pe lângă următoarele emolumente:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Paușalul scripturistic 4. fl.
3. 24. metri de lemne de încălzit.
4. Locuință cu o încăpere și grădina de legumă.

Deci toți aceia, cari doresc a dobândi acest post, rugarea în limba magiară, provăzută cu timbru, adiustată după toate formele prescrise, intitulată înaltului Ministeriu ung. reg. de culte și învățămînt, au a o subșterne până în 15 Martie 1893 spectatului comitet administrativ comitatens al Comitatului Căraș-Severin.

Învățătorul denumind are a împlini și datorințele cantonale, după ritul gr. orient. român.

Putna, la 25 Februarie 1893.

[18] 2—3

Nicolae Balács,
primariu comunal.

Licitațiune minuendă.

Pre baza încuviințării Ven. Cons. ddto 11 Ianuarie a. c. Nr. 1928 B. e 1893 se escrie licitațiune minuendă pentru zugrăvirea și aurirea tîmplei bisericii gr. or. rom. din **Berlisce**, protopresbiteratul „Bisericii-albe“ cu prețul esclamațiunii de 7172 fl. v. a.

Licitațiunea minuendă se ve ținea în „Marța paștilor“ în 30 Martie v./11 Apriliu st. nou a. c. la 10 oare înainte de amezai, în **Berlisce**.

Reflectanții sînt recercați a trimite cu zece zile înainte de licitațiune un tablou „Sântul Ioan Botezătorul“ lucrat pe pânză 135 cm. nălțimea și 65 cm. lățimea spre a se convinge comuna despre desteritate picturii despre stilul și durabilitatea picturii și vor avea a se presenta în persoană la licitațiune, și a depune vadiul 10. % din prețul de esclamaire în bani gata înainte de începerea licitațiunii; vadiul întreprinzătorului rămîne în lada bisericii până la finirea și colaudarea lucrului întreprins.

La licitațiune vor fi preferați pictorii academici, sau cei provezuți cu atestate vrednice de laudă dela locurile, de unde au lucrat, recunoscuți și recomandați din aprtea Ven. Cons.

Spetificarea de măsuri și spese, se poate vedea ori cînd la oficiul parochial.

Resultatul licitațiunii intră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Consistoriu.

Din ședința com. par. ținută la 11 Febr. 1893 st. v. *Berlisce*, în 24 Februarie 1893. st v.

[19] 2—3

În numele *comitetului parochial*.

Martin Scaficio,
preș. com. par.

Nestoriu Surlașiu,
not. comit. paroch.

Concurs

Pre baza ordinațiunii consistoriale ddto 29. Septembrie 1892 Nr. 2833 Șc. se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala gr. or. rom. din **Petrilova**, protopresbiteratul Bisericii-albe, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumintele sunt:

1. În bani gata 240 fl.,
2. 20 metri lemne pentru învățătorii, din care are a se încălzi și sala de învățămînt 40 fl.,
- 3) Paușal pentru conferințele învățătoresci 10 fl.,
4. Paușal pentru scripturistica 5 fl.,
5. 2³/₄ jugere livadă cu un venit anual de 60 fl.,
6. Cortel liber în edificiul școalei și grădina școalei.

Doritorii de a câștiga acest post au a-și subșterne recursurile lor, provăzute cu toate documentele prescrise, și adresate comitetului parochial, Prea On. Oficiu protopresbiterat gr. or. rom. în Iam, până la terminul de mai sus.

În fine recurenții sunt pofțiți a se presenta în vre-o **Duminecă** s'au sîrbătoare în sânta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Petrilova, în 26 Ianuarie 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Filip Adam,
ppresbiter.

[18] 3—3

Licitațiune minuendă

Cu provocare la încuviințarea Venerabilului Consistoriu de dtdo 18 1892 Februarie Nr. 460 Șc. se escrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a edificiului școlar din comuna Zorlentul-mare, protopresbiteratul Lugojului, cu prețul de esclamare în sumă de 4000 fl., (patru mii de florini).

Licitațiunea se va ținea Duminică în 14/26 Martie a. c. în localitatea școalei din loc la 10¹/₂ oare a. m.

Planul și specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea în fiecare zi la președintele comitetului parochial.

Reflectanții vor avea a se prezenta în persoană la licitațiune, unde mai în detalii se vor face cunoscute condițiunile acestei zidiri, având fiecare licitant a depune vadiul prescriș de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare din prețul de esclamare.

Dat din ședința Comitetului parochial, ținută la 10 Ianuarie 1893. [14] 3—3.

Iacob Dabiciu,
președinte.

Const. Novac,
notariu.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Sistemându-se venitele parochiali în comuna bisericească Poiana, din protopresbiteratul Caransebeșului pentru o parochie de a III-a clasă, în ședința comitetului și a sinodului parochial de acolo, ținute la 1 și 3 Ianuarie a. c. și încuviințată fiind aceasta sistemare prin decusul Venerabilului Consistoriu diecesan dtdo 15 Faur a. c. Nr. 43 B se escrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului de paroch cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emoluminte:

1. Sesiunea parochială în complex de 34 jugere cu un venit anual în calcul mediu de 170 fl.,
2. Un plaț parochial intravilan și altul estravilan cu un venit de 10 fl.,
3. Birul parochial dela 200 case câte 50 cr. 100 fl.,
4. Venitele stolari dela boteze, cununii și înmormântări în calcul mediu fac 147 fl.,
5. Alte venite stolari prestate sigur fac 40 fl.,
6. Comuna bisericească se deobligă a edifica casa parochială în timpul cel mai scurt.

Doritorii de a reflecta la această parochie sunt avisați a-și subscrerne recursele lor instruate în toată regula P. On. Domn protopresbiter Andreiu Ghidiu în Caransebeș până la termiul indigitat.

[16] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Nr. 90./1893.

Publicațiune.

Pe basa hotărîrii inclutului municipiu al comitatului Căraș-Severin dtdo 13. Octomvre. 1892. Nr. 1674 congr. 22581 vicecom. și în nex cu aceasta pre basa hotărîrii cumulative dtdo 29. Ianuarie a. c. adusă din partea membrilor represantantiali a comunelor: Mehadia, Plugova, Valeabolvășnița, Globureu, Peceneșca și Bêrsa prin aceasta se aduce la cunoșciința publică, cumcă hotărîndu-se vinderea pe calea licitațiunei publice a locuinței notariale din Mehadia și a plațului și grădinei aparținătoare de această locuință cu esceptiunea locului de poartă carea nu aparține la această realitate. Spre efeptuinea vinderei pe această cale a susnumitei realități, carea formează pro-

prietatea comună a comunelor sus numite se hotărăsece ziua de 30. Aprilie a. c. la 10 oare a. m. în localitatea oficioasă a comunei Mehadia sub următoarele condițiuni:

1. Prețul de eschiamare este 2501 fl. 55 cr.
2. Dacă licitațiunea din 1. n'ar duce la rezultatul dorit, a 2-a licitațiune se fixează pe 30. Iunie a. c. și a 3-a și cea din urmă licitațiune pe 30. Iulie a. c.
3. Sub prețul de eschiamare se va vinde aceasta realitate numai în a 3-a licitațiune.
4. Licitanții sînt datori drept vadiu nainte de începerea licitațiunei a depune la Antistia comunală din Mehadia în bani gata 10% din prețul de eschiamare, sau în hârtii de valoare prescrișe în §. 42. art. de lege LX. din a. 1881. provăzute cu valoare cursuală în înțelesul acestui §. și valabile pentru cațiune în sensul §. 8. a ordinațiunei înaltului Ministeriu de justiție dtdo 1. Nov. 1881. Nr. 3333.
5. Cumpărătoriu este îndatorat a depune prețul de cumpărare în trei rate asemenea, și adecă: rata primă în ziua de licitațiune, a 2-a rată în decurs de 60 zile dela arēdicarea la valoare de drept a licitațiunei și a 3-a rată în decurs de 90 zile calculate dela tot aceea zi — dimpreună cu cametele de 6% socotindă dela fiecare rată a prețului de cumperare — la cassa com Mehadia.

6. Vadiul depus se va socoti în rata din urmă.

7. Cumpărătoriu este îndatorat a suporta singur din ziua primă după licitațiunea efeptuită socotit dările caduce și percentuațiunile și spesele transcrierii în cartea funduară.

8. Cumpărătoriu întră în posesiunea eralității cumpărate îndată după rēdicarea la valoare de drept a licitațiunei și folosul aceleia din ziua aceasta dēnsului fi compete.

9. Licitațiunea totdeuna numai verbalmente se va ținea și oferte suplinitoare nu se primesc.

10. Încât cumpărătoriu în terminul defipt nu ar corespunde și numai uneia dintre condițiunile licitațiionale asupra realității cumpărate la cererea ori cărei părți interesante în înțelesul §. 185. art. de lege LX. din anul 1881. pe risigo și cheltuiala cumpărătoriuului prelângă perderea vadiului depus se va escria altă licitațiune de nou.

Mehadia, în 5. Februarie 1893.

[15] 3—3

Liviu Duda,
notariu.

Cenna,
primariu.

Avis!

Am onoare a aduce la cunoșciința P. T. publicului că am vindut apoteca mea „La vulturul negru“ cu tot cu fabrica de apă gazoasă d-lui apotecariu Iosif Szkicsak și am și predat-o la 15. Martie 1893 st. n.

Mulțămind sincer pentru încrederea generală documentată în măsură atât de însemnată, -- rog ca P. T. public se ofere și următoriuului meu încrederea binevoitoare.

Cu distinsă stimă

Alexandru Ristics,
apotecariu.

Referitoriu la avisul de mai sus a d-lui Alexandru Ristics, am onorul a ruga cu tot respectul pe onoratul public a mă onora și pe mine cu încrederea de care s'a bucurat antecesorul meu și pe care a o merita va fi prima mea dătorință.

Cu distinsă stimă

Iosif Szkicsak.